

γοή ἡ, Χίος ἀγοή Ζάκ. Κρήτ. (Μεραμβ. Σέλιν. Σητ.) Κύθηρ. Πελοπν. (Αἶγ. Καλάβρυτ.) — Κορ., Πλουτ. Παρ. 2,465. Δ. Σολωμ., Ἐλευθ. Πολιορκ., Β 55 — Λεξ. Δημητρ. ἀγογή Κρήτ. γονή Σίφν. — Λεξ. Δημητρ. ἀγούη Σάμ. ἀοή Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γόη Χίος γούη Κρήτ. (Σέλιν.) γούγια Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. γ ο ῶ. Διά τὸν τύπ. γ ό η βλ. Γ. Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξικογρ. Δελτ. 5. Οἱ τύπ. ἀ γ ο ή, ἀ γ ο γ ή, ἀ γ ο υ ή διὰ τοῦ προθετ. α. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.

1) Γόος, θρήνος, ὀδυρμός Δ. Σολωμ., Ἐλευθ. Πολιορκ., ἔνθ. ἀν. — Λεξ. Δημητρ.: Ἡ γοή τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου παρομοιάζεται μετὰ τὸν ἄνεμο Δ. Σολωμ., ἔνθ. ἀν. 2) Θλίψις, στενοχωρία Σάμ. Ἡ σημ. καὶ εἰς Γερμ. 3) Ἀδμημονία, πόθος, ἐπιθυμία ἀκατανίκητος Ζάκ. Σάμ.: Καὶ νὰ ἰδῇς πῶς κοιτᾶνε μ' ἀγοή νὰν τὰ ἰδοῦνε πιασμένα, νὰ πετάξουνε κορμὶ (ἐνν. τὰ εἶδη κηπουρικῆς) Ζάκ. Τοῦ ἔδωκε ἀγούη (τὸν κατέλαβεν ἐπιθυμία) Σάμ. 4) Ἀγανάκτησις Κρήτ. (Σέλιν. κ.ά.): Ἀγοή με ζώνει, ὅδε σὲ θωρῶ νὰ κάθῃσαι καὶ νὰ μὴ κἀνης δουλειά. 5) Ὀργή, θυμὸς μέγας, ἐγγίζων πολλάκις τὰ δρια παραφροσύνης Κρήτ. (Μεραμβ. Νεάπ.) Κύθηρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Αἶγ. Καλάβρυτ.): Εἶδα ἔναι πάλι σήμερον ἡ ἀγοή τῆς καὶ ξεσήκωσε τὴ γειτονιά; Νεάπ. || Φρ. Νὰ σοῦ δώσῃ ὁ Θεὸς ἀγοή καὶ νὰ φᾶς τὰ κρεάτά σου (ἀρά) Ἀπύρανθ. Λύσσα καὶ ἀγοή νὰ τὸν πιάσῃ (ὁμοίως) Κύθηρ. Ἀγοή νὰ σοῦ ῥθῇ (ὁμοίως) Κρήτ. Κακὴ ἀγοή νὰ σοῦ ῥθῇ - νὰ σ' εὔρῃ (ὁμοίως) Αἶγ. 6) Ὑπερβολικὴ ζωηρότης, τὸ ἀτίθασον τοῦ χαρακτήρος, ἰδίως ἐπὶ παίδων Κρήτ. (Σητ.): Μεγάλῃ ἀγοή ἔχουνε καὶ δὲ τζὶ κἀνω καλά. 7) Τρόμος, φόβος ὑπερβολικὸς Κρήτ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.): Μ' ἐπιασε ἀγοή Καλάβρυτ. Ἀγοή τὸν ἐπιασε τὸν κακομοίρῃ καὶ κολλᾷ ὅπου βρῇ (κολλᾷ = κτυπᾷ) Κρήτ. 8) Βοή Σίφν. — Κορ., Πλούτ. Παρ. 2,465: Νοιώθω γονή 'ς τ' ἀφτιά μου Σίφν. || Φρ. Κακιά γοή νὰ σὲ πιάσῃ (ἀρά) αὐτόθ.

γόης ὁ, λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. θηλ. γόησσα σύννηθ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γ ό ης. Τὸ θηλ. κατὰ τὸ βασιλίσις σα μάγισσα κ.τ.ό.

Μάγος, γοητευτὴς λόγ. σύννηθ. β) Μεταφ., ὁ διὰ τῆς καλ-λοντῆς ἢ τῶν τρόπων τοῦ θέλγων καὶ σαγηνεύων λόγ. σύννηθ. καὶ δημῶδ. ἐνιαχ.: Μᾶς ἔγινε κι αὐτὸς γόης. Μᾶς κάνει τὴ γόησσα. Ὁ γόης τῆς γειτονιάς - τοῦ κινηματογράφου - τῆς συντροφιάς σύννηθ.

γόηση ἡ, Χίος (Ὀλυμπ. κ.ά.) γόηθη Χίος (Μεστ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γ ο ῶ παρὰ τὸ γ ο ή.

Θρήνος, γόος ἔνθ. ἀν.: Ἄσμ.

Τσαὶ τὰ πετούμενα πουλλιά 'ς τὴ γῆν ἐσυντηροῦσα, πού γίνῃ γόηση 'ς τὴ γῆ τσαὶ γόηση 'ς τὸν Ὀλυμπ.

γοητεία ἡ, λόγ. σύννηθ.

Ἐκ τοῦ ρ. γ ο η τεύω.

Ἡ πρᾶξις τοῦ γ ο η τεύειν, ἡ ἰδιότης τοῦ γ ό η τος, ἡ εὐάρεστος πλάνη: Ἐχει μὲν γοητεία αὐτὸς - αὐτὴ πού σὲ σκλαβώνει σύννηθ. Μὲ τὴ γοητεία του ἔχει τοῦ κόσμου τίς κατακτήσεις σύννηθ.

γοήτευμα τό, λόγ. σύννηθ.

Ἐκ τοῦ ρ. γ ο η τεύω.

1) Μαγικὸν τέχνασμα, μάγευμα μαγγανεία ἔνθ. ἀν. 2) Θέλγητρον, σαγήνευμα, μαγεία ἔνθ. ἀν. Συνών. γ ή τεμα 1.

γοητευτὴς ὁ. Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γ ο η τεύω.

Ὁ προκαλῶν γοητεῖαν, ὁ γοητεύων.

γοητευτικὸς ἐπίθ. λόγ. σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ο η τευ τ ής καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. - ι κ ός.

Ὁ δολαστικὸς, σαγηνευτικὸς ἔνθ. ἀν.: Γοητευτικὸς νέος. Γοητευτικὴ καλλονὴ - ὁμορφιά - βραδεία.

γοητεύω λόγ. σύννηθ. Μετοχ. γοητευμένος σύννηθ.

Τὸ ἀρχ. γ ο η τεύω.

Ἀσκῶ γοητεῖαν ἐπὶ τινος, θέλω, σαγηνεύω ἔνθ. ἀν.:

Γοητεύει με τοὺς τρόπους του - με τὴν συμπεριφορὰ του - με τὴν ἐμφάνισή του. Ἐμείνα γοητευμένος ἀπὸ τὴ γνωριμία του λόγ. σύννηθ. β) Πλανῶ, ἀπατῶ, δολάζω λόγ. σύννηθ.

γοητὸ τό, Νάξ. γοητὸ Θήρ. Κυκλ. γοηθιὸ Θήρ. κουν-τέ ὁ, Τσακων. (Μέλαν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ο ή, κατὰ τὸ β ο ή - β ο η τ ό.

1) Θρήνος, κοπετός, γόος Κυκλ. Νάξ. Τσακων. (Μέλαν.)

2) Κραυγὴ Τσακων. (Μέλαν.): Ἐβαλῆτ'δε του κουντὲ τσ' ἐμαζοῦτε ἃ γειτονία (ἐβαλε τίς φωνές, τίς κραυγές κ' ἐμαζεύτηκε ἡ γειτονία). 3) Βοή, ἀλαλαγμὸς Θήρ. Κυκλ.: Ἡγοῦσε κείνο τὸ μέρος καλὰ καὶ μετὰ τὸ γοητὸ πεθεῖται ἕνα λεοντάρι (ἐκ παραμυθ.) Θήρ. Καὶ πόνεε κ' ἡγοῦζε κι ἀπὸ τὸ πολὺ γοηθιὸ ἦνοιξε ἡ κεφαλὴ-ν του αὐτόθ. 4) Ὑπόκωφος ἤχος Θήρ.: Ἀκοῦς γοητό; Ἀπὸ ποῦ νὰ ῥεχται;

γόητρο τό, λόγ. σύννηθ.

Ἐκ τοῦ ρ. γ ο η τεύω σχηματισθὲν κατὰ τὸ θέλ-γη τ ρ ο ν. Κατὰ τὸν Κ. Κόντ., Κλειῶ 1883, ἀριθ. 1138 ἐκ τοῦ ρ. γ ο ῶ, παρετυμολογηθὲν σημασιολογικῶς πρὸς τὸ τὸ γ ο η τεύω. Πβ. καὶ τὸ ἀρχ. γ ο η τ ρ ις = μάγισσα.

Τὸ κύρος, ἡ ὑπόληψη, ἡ ἀξία λόγ. σύννηθ.: Δούλεψε, κα-μένε, πού φοβᾶσαι νὰ μὴ σοῦ πέσῃ τὸ γόητρο Πελοπν. (Τριφυλ.) Ἡ καινούργια του θέση τοῦ ἔδωσε γόητρο Ἀθῆν.

γοῖζω Κάρπ. Κρήτ. Νάξ. ἀγοῖζω Ζάκ. Κρήτ. (Μεραμβ.) Σέλιν.) γοῖζω Θήρ. Κέως Κυκλ. Τῆν. γονγίζω Χίος (Καρδάμ. κ.ά.) ἀγογίζω Κρήτ. Κύθηρ. κ.ά. γοῖζομαι Νάξ. γοῖζομαι Κρήτ. ἀοῖζομαι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ο ή.

1) Οἰμῶζω, φωνάζω γοερῶς Θήρ. Κρήτ. Κυκλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά.: Πόνεε κ' ἡγοῦζε κι ἀπὸ τὸ πολὺ γοηθιὸ ἦνοιξε ἡ κεφαλὴ-ν του Θήρ. Μουρέ, εἶδα διὰ λόγ' ἔχεις κι ἀοῖζεσαι; Ἀπύρανθ. 2) Ἀποδίδω βοήν, βόμβον Θήρ. Κέως Χίος: Ἀκου πῶς γοῖζει τὸ βουνό - ἡ ἐκκλησία Θήρ. Ἡγοῦσε κείνο τὸ μέρος καλὰ καὶ μετὰ τὸ γοητὸ πεθεῖται τὸ λιοντάρι (ἐκ παραμυθ.) αὐτόθ. Οἱ μέλισσες τὸν ἐτριγυρί-σασιν καὶ γονγίσασιν Χίος. || Αἰνιγμ.

Ἀνεβαίνει, κατεβαίνει | καὶ γοῖζει καὶ γοῖζει

μῆτε τρώει, μῆτε πίνει, | μόνον τὴν κοιλιὰ γεμίζει (ἡ κερκίς, σαῖτα) Θήρ. Ἡ σημ. καὶ εἰς Φωσκόλ., Φορτου. Πρᾶξ. Β. 373 (ἐκδ. Σ. Ξανθοῦδ.): «γροικᾷ το κι ἀγοῖζει | κι ἀποὺ τὴν κακοσύνη τση τὰ ρούχα τση ξεσκίζει». 3) Βοᾶ σκωπτικῶς κατὰ τινος Χίος. Συνών. γ ι ο υ χ α ῖ ζ ω, γ ι ο υ χ ᾶ ρ ω. 4) Ἀδμημονῶ, ἀμηχανῶ Ζάκ. 5) Ἀπογοη-τεύομαι Κάρπ. 6) Ἐμφανίζω σφρίγος, ὁρμήν, ἀποτόμως αὐξάνομαι, ἐπὶ φυτῶν κυρίως καὶ ζώων Κρήτ. (Σέλιν.)

